

PÁLYÁZAT A MAGYAR ÍRÓSZÖVETSÉG ELNÖKI TISZTSÉGÉRE

SZAKMAI ÖNÉLETRAJZ

Erős Kinga (1977, Brassó) József Attila-díjas kritikus, szerkesztő, az Orpheusz Kiadó vezetője, az olvasat.hu szerkesztője. 2002 óta publikál rendszeresen hazai és határon túli folyóiratokban. 2006-2011 között a Magyar Napló folyóirat Könyvszemle rovatának szerkesztője. 2009-ben a Magyar Írószövetség rendezvényszervezője, 2010-től a Magyar Írószövetség titkára, 2016-tól elnökségi tagja. Móricz Zsigmond (2007) és NKA alkotói ösztöndíjas (2009). Kötetei: *Könyvbölcsőm* (tanulmányok, 2007), *Pályatükrök* (Húsz portré fiatal alkotókról, Ekler Andreával közösen szerk., 2009), *A belső szobához* (tanulmányok, 2013), „*Fellapozzuk egymást a szótárban*” (Ekler Andreával közösen, 2014), *Fogadd el számadásom* (Csontos Jánossal közösen, 2017). *Szavakban lobog – Írók az 1956-os forradalomban* (interjúk, 2019).

ELNÖKI PROGRAM

A Magyar Írószövetség alapszabálya pontosan rögzíti az intézmény elsődleges célját, vagyis azoknak a szellemi, anyagi javaknak és feltételeknek a megteremtését és megőrzését, amelyek biztosítják „a magyar irodalom hivatásának betöltését, az irodalom magyar kultúrában játszott szerepének érvényesülését, évszázadok alatt kivívott európai rangjának és művészi minőségének fennmaradását.” Ebből a nézőpontból érthető meg talán leginkább az a tény, hogy az Írószövetség miként tudott fennmaradni, megerősödni és ismételten megújulni a története során. Amikor az Írószövetség rövid távú jövőjére, vagyis a 2023-25 közötti időszakra összpontosítva igyekszem felmérni, hogy melyek azok a kihívások, amelyekkel szembe kell nézni ahhoz, hogy az intézmény sikeresen betölthesse hivatását, számot is kell vetnem az elmúlt három esztendővel.

A mögöttünk levő időszak, amelyben vezethettem az Írószövetséget, arra ösztönzött, hogy eddig ismeretlen, új utakon kezdjünk el járni. Nem jókedvünkből, hanem kényszerből. Alig három hónapja voltam elnök, épphogy sikeresen megünnepeltük Kárpát-medence szerte a Magyar Széppróza Napját -

amelyet 2018 óta ünneplünk a Magyar Írószövetség Választmányának kezdeményezésére és szakmai koordinálásával -, lezárták az országot. Bizonytalanná és kiszámíthatatlanná vált minden körülöttünk, a betegségtől való félelem és a korlátozások miatti bezártság-érzet rátelepedett hétköznapjainkra. Ebben az új helyzetben két választásunk volt: vagy nem teszünk semmit, s várjuk, hogy majd csak vége lesz egyszer ennek is, vagy elkezdünk azon gondolkodni, hogy az adott körülmények között mit tehetnénk. Ezért kezdeményeztük és hirdettük meg 2020 áprilisában a Kossuth Rádióval közösen az *Együtt a versben* pályázatunkat, amelyre amatőr és profi kategóriába olyan verseket vártunk, amelyek a remény hangján szólaltak meg. Megdöbbsentünk azon, hogy több mint 6800 pályamű érkezett be, s a rendkívüli érdeklődés azt bizonyította, hogy kiélezett élethelyzetben az embereknek szükségük van az irodalom, a művészetek megtartó erejére. Ez a siker tette világossá, hogy az irodalmi pályázatok megteremtésének lehetősége, koordinálása az, amire a hol megerősödő, hol mérséklődő járványhelyzet bizonytalan időszakában fókuszálnunk kell. Ebben az időszakban hirdettük meg az Aktív Magyarország kormánybiztosával közösen ifjúsági regényíró pályázatunkat, 10 millió forintos díjalappal, amelyre 239 regény érkezett be. A pályázat fölött bábáskodtunk a kiírástól a díjátadásig, ami az adminisztratív teendők mellett jelentős olvasási, zsűrizési feladatokkal is járt. Mindezek eredményeként felismertük, hogy mind a szakmának, mind a pályatársaknak jót tesz, ha új művek írására sarkalljuk őket. Így született meg a Méhes György irodalmi pályázatunk, 3,5 millió forintos díjalappal, melyet idén májusban adtunk át első alkalommal, s melyet ezentúl évente, a Méhes által művelt műfajok valamelyikében hirdetünk meg. Az idén 125 éve született Tamási Áronról is nagy díjalapú irodalmi pályázattal emlékezünk meg a Magyar Művészeti Akadémiával, amely által arra ösztönözzük az íróársakat, hogy a nagy író szellemiségében alkossanak novellákat és esszéket. Ezek mind anonimizált pályázatok, amelyek minden alkotó egyenlő eséllyel indulhat, s remélem, a jövőben még sok ilyenre nyílik lehetőségünk.

Rendezvényeink jelentős része átalakult ebben az időszakban. Gondoljunk csak a tavalyi Magyar Széppróza Napjára, amely az online térben zajlott. Bár egyikünk sem örült neki, mégis utólag azt kell látnunk, hogy ennek a helyzetnek az lett a hozadéka, hogy több száz órás irodalmi beszélgetések kerültek rögzítésre kortárs írókkal, s ezek mind megmaradnak az utókor számára is. S bár a személyes találkozásokra sokszor nem volt lehetőség, az elmúlt három évben a nyár kegyesnek bizonyult, így változatlanul jelen lehettünk Kapolcson, a

Művészetek Völgyében, ahol új helyszínen, a falu központjában fekvő evangélikus templomban bonyolítottuk programjainkat, nagy érdeklődés mellett. Elindítottuk a Dióhéj Irodalmi találkozót, amely egy egész napos szabadtéri program, felolvasásokkal, versszínházi előadásokkal és muzsikával, de vendégei lehettünk a Misztrál fesztiválnak is. Különös figyelmet kapott a Versima programunk, amelybe a történelmi egyházakat vontuk be, s amely keretében egy-egy költő, - így első ízben az évfordulós Pilinszky - versei hangoznak el Kárpátmedence-szerte a templomokban. Amikor lehetett, részt vettünk rendhagyó irodalomórákon, emlékesteken, koszorúzásokon és emléktábla-avatásokon, támogattuk szakosztályainkat is, hogy megvalósíthassák programjaikat. Itt külön ki kell emelnem a szociográfiai szakosztály lendületes működését, amelyről reményeink szerint hamarosan több kötet is tanúságot tesz. Az elmúlt években, rövidebb leállásokkal, amelyeket mindig az anyagi források hiánya okozott, sikerrel működtettük az Írószövetség online, napi frissítésű folyóiratát, amely amellelt, hogy sok munkával jár, úgy tűnik, népszerű lett az olvasók körében. Reméljük, jövőre ezt is folytathatjuk majd. Az *Olvasaton* tekinthetők meg azok a kisfilmek, amelyeket Szabó Mihállyal készítettünk tagjaink írásai alapján. Itt kell megemlítenem azt a tényt, hogy szintén Szabó Mihálynak köszönhetően készült el az első dokumentumfilm Jókai Mórról, melyet idén, a Szépróza napi gálán mutattunk be, s amelyet az M5 meglepően magas nézőszámmal vetített a nyáron. De folytatódott az *Írókorzó* is, a második és harmadik évaddal, amelyben 28 tagunkat mutattuk be, s amely szintén a köztvéen volt látható.

Az elmúlt években az Írószövetség megfiatalodására, a digitális térben való terjeszkedésére, irodalomnépszerűsítő programjainak mind szélesebb körű megszervezésére, sokasodó szakmai feladatainak hatékonyabb elvégzésére terelődött a hangsúly. Amikor az Írószövetség közeljövőjére gondolunk, azt is mérlegelnünk kell, hogy nem csupán elődeink öröksége hárul ránk, hanem a jövő nemzedékek iránti felelősség is. A múltunkból erőt, példát meríthetünk, a jelenünk és közelmúltunk sikereiből és kudarcaiból tanulhatunk, de mindez hiábavaló, ha nem látjuk a jövőt, s nem teszünk erőfeszítéseket annak belátására, hogy túl az egyéni ambíciókon, az Írószövetséget mint közösséget hogyan tegyük vonzóvá a fiatal nemzedékek számára. Nem szabad alábecsülnünk a saját felelősségünket ebben a szükségszerű és a természet rendje szerint való folyamatban, s fel kell ismernünk, hogy ezekre a folyamatokra mi magunk, egyénileg is hatással vagyunk. Ezért öröm, hogy 2019-ben megalapíthattuk a Debüt-díjat, ezért kell és fontos a tehetséggondozásra is fókuszálnunk,

együttműködve más olyan szervezetekkel is, amelyeknek ez a profiljuk. Amikor az Írószövetséget mint közösséget említem, annak alapvetően az az oka, hogy tapasztalatom szerint a tízen- huszonéves korosztály leginkább közösségben gondolkodik. Ezek a közösségek, még ha legtöbbször virtuálisak is, számukra nagy jelentőséggel bírnak. Nem várhatjuk el tőlük, hogy a mi igényeinkhez, kommunikációs stratégiáinkhoz és adathordozóinkhoz alkalmazkodjanak, sokkal inkább nekünk kell eléjük menni. Ezért is volna jó, ha a Debüt-díjas fiatalok közül, akik az elmúlt években váltak szervezetünk tagjaivá, minél többen aktívan tudnának részt venni a szervezet munkájában, hogy tevélegesen alakíthassák azt. Ezért tartom fontosnak az ő jelenlétüket is a Választmányban, s biztatom mindenkit arra, hogy szavazzunk bizalmat nekik.

Az elmúlt időszakban igyekeztünk megoldást találni a közel 30 éve húzódó székház-ügy megnyugtató rendezésére. Közismert tény, de úgy vélem, nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy a Magyar Írószövetség Bajza utca 18. alatti székháza soha nem állt az Írószövetség tulajdonában. A társasház besorolású épület általunk használt részét a rendszerváltástól 2015-ig a VI. kerületi Önkormányzattól mint tulajdonostól bérelte a Szövetség. Számos döntéshozó összefogásának köszönhetően a magyar állam 2015-ben csereingatlant ajánlott fel az önkormányzatnak, az épület pedig állami tulajdonba került. Az ingatlant inentől egy kormányhatározatnak köszönhetően az Írószövetség ingyenes használóként üzemeltethette, cserébe a közfeladatokat ellátó tevékenységéért. De mindez jelentős anyagi terheket rótt ránk, másrészt a ház állagromlásának magatehetetlen, kiszolgáltatott szemlélőjeként kénytelenek voltunk további lépéseket kidolgozni. Azáltal, hogy 2019-ben kormányhatározattal a székház a Petőfi Irodalmi Múzeum kezelésébe került - mely határozat kiemeli azt a tény, hogy az Írószövetség továbbra is megtarthatja irodáit, amelyeket idáig is használt -, új lehetőségeket és reményeket keltett mindannyiunkban. Az elmúlt időszakban a PIM biztosította a székház fenntartásának költségeit, valamint előkészületeket tett a székház felújítására. Idén ősszel az épület a PIM-től átkerül a Magyar Kultúra Alapítvány kezelésébe, s mi azt reméljük, hogy az új ingatlankezelő mielőbb megkezdí a székház tényleges felújítását.

Amikor 2019-ben megválasztottak szervezetünk elnökének, hangsúlyoztam, hogy fontos volna, hogy az Írószövetség legalább évente egy alkalommal szociális segélyt oszthasson a leginkább rászoruló tagjainak. Ezt a célt sikerült elérnünk, 2020-ban, 21-ben és 22-ben 10-10 alkotónak tudtunk

egyszeri alkalommal szociális támogatást nyújtani, s remélem, ezt a jövőben is folytatni tudjuk.

2021-ben sikerült visszafizetnünk az Írószövetség adósságát, amelyet évek óta görgetett maga előtt a Szövetség, olyan zivataros idők terheként, amikor politikai szándék volt az ellehetetlenítése. Ettől a nyomasztó „örökségtől” sikerült megszabadulnunk. Nyomasztó teher volt ez még akkor is, ha olyan személy adta a kölcsönt, aki köztudomásúan elkötelezett a nemzeti értékek és irodalom ügye mellett, s a legnagyobb megértéssel fordult irányunkba a szükség idején, s türelme akkor sem kopott meg, amikor éveken keresztül csupán törlesztgetni tudtuk adósságunkat. Mindezek tükrében igen fontos, hogy továbbra is megőrizzük az Írószövetség legjelentősebb anyagi forrását, nevesül azt az évi 30 millió forintot, amellyel jelenleg is költségvetési soron szerepelünk. Ez azért is szükséges, mert mindazok a közfeladatok, amelyeket végzünk, s amelyekre kormányhatározat is kötelez bennünket, jelentős kiadásokkal is járnak. Az elmúlt időszakban igyekeztünk felhívni a döntéshozók figyelmét arra, hogy ez az összeg 10 év alatt jelentősen inflálódott, közel sem kielégítő. Mindezzel együtt azzal is tisztában vagyok, hogy a pillanatnyi háborús- gazdasági helyzetben nincs realitása az összeg emelkedésének. Mégis bízom abban, hogy a nehézségek belátható időn belül véget érnek, s megnyugtatóan rendeződni fog ez a kérdés is.

Tapasztalatom szerint az utóbbi években olyan kedvező alkotói ösztöndíjak jöttek létre, amelyek jelentősen tudják befolyásolni egy-egy író nyugodtabb alkotómunkáját, anyagilag kiszámíthatóbbá téve hétköznapijait. Idősebb és a határon túli pályatársaknak égető szükségük lett emiatt arra, hogy segítséget kapjanak az alkotói ösztöndíjpályázatok benyújtásához. A határon túli alkotóknak szakmai lebonyolítóra, mondhatnánk úgy is, kezesre van szükségük ahhoz, hogy pályázhassanak. 2020-tól az Írószövetség vállalja ezt mindazon tagjai számára, akik ezt igénylik és nincsen tagdíjtagozásuk. Fontosnak tartom, hogy azok az anyaországi tagjaink, akik nem rendelkeznek a pályázatok benyújtásához szükséges ismeretekkel, adminisztrációs segítséget kaphassanak az Írószövetség munkatársaitól, s aki az elmúlt időszakban ez ügyben fordult hozzánk, segítséget kapott.

Számos kezdeményezés, ötlet, javaslat hangzott el szóban, vagy éppen vált olvashatóvá a sajtóban az elmúlt másfél évben arra vonatkozóan, hogy mi minden szolgálná az irodalom és az íróársadalom ügyét. Fontos látnunk, hogy mindezek a hiánypótlások, feladatok jóval túlmutatnak az Írószövetség

intézményi kompetenciáján, ugyanakkor ezek megvalósulásához a Magyar Írószövetség szakmai tudásával, rálátásával, széles kapcsolatrendszerével hozzájárulhat, és arra is törekszik, hogy hozzájáruljon. Erre kötelezi intézményi múltja, valamint a jelen és a jövő iránti felelősségvállalása is.

A jövőt említettem az imént, s be kell vallanom kicsit összeszorul a gyomrom. A realitás talaján állva ugyanis látnunk kell, hogy a jelenlegi gazdasági helyzet, az emelkedő infláció, a háború és az energiaválság nehéz helyzetbe hozza a kultúra szereplőit, így bennünket is. Valószínűleg senki sincs ebben a teremben, aki tudná, hogy egy év múlva mi lesz velünk, milyen körülmények között kell alkotnunk majd, s szolgálnunk az irodalom ügyét. Mindezek ellenére úgy vélem, a járványhelyzetben helyt álltunk, feltaláltuk magunkat a szokatlan körülmények között, ezért bízhatunk abban, hogy a jövő nehézségeivel is sikerül majd szembenéznünk. Bárkivel beszélgettem az elmúlt időszakban, abban a felismerésben erősített meg, hogy a 2023-as évet valahogy túl kell élnünk. Most erre kell koncentrálnunk, s bízunk abban, hogy a ránk váró megpróbáltatások mihamarabb elmúlnak. Ezért higgadtságra, az esetleges forráshiányokból adódó helyzetek racionális kezelésére lesz szükségünk, a körülmények tekintetében türelemre, s reményre, mindenek felett.

NYILATKOZAT

Alulírott Erős Kinga, nyilatkozom arról, hogy a beadott pályázati anyagot a Magyar Írószövetség elnöksége kezelheti, az arra jogosultak megtekinthetik, a pályázatból kizártak körébe nem tartozom, tagdíjfizetési kötelezettségemnek eleget tettem, valamint pályázatom a Magyar Írószövetség honlapján közzétehető.

Nézsza, 2022. augusztus 30.